„БРАНИК“ ИЗЛАЗИ
ШЕСТ ПУТА НА НЕДЕЉУ,
осим на дан после свеца.

Претплата и огласи
шаљу се администрацији,
а рукописи
Уредништву „БРАНИКА“
у НОВИ САД.

Рукописи се не враћају.

БРАНИК

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ СЛОБОДОУМНЕ СТРАНКЕ

ЦЕНА ЈЕ „БРАНИКУ“
на годину: К 28 или 35 дин.
на по године: К 14 или 17½ дин.
на четврт год.: К 7 или 8¾ дин

Поједини бројеви стају
10 потура.

ОГЛАСИ
рачунају се 12 потура од реда
ситних слова.

Уредништво и администрација
»Браника« налази се у кући
дра Мих. Полита-Десанчића, грч-
ко-школска ул. бр. 11.

Број 152. У Новом Саду, у четвртак 7. (20.) јула 1905. Година XXI.

Криза у Угарској.

* **Будимпешта,** 4. (17.) јула.

Познати циркулар барона Фејерварија, упућен муниципијама и жупанијама угарским, као да неће остати без икаквих последица. Већ на прекјучерашњој седници ексекутивног одбора удружене опозиције баш се јако разилазила мишљења појединих политичара у погледу тога, шта јој ваља чинити. Нарочито је Карло *Етвеш* устао против тога, да се држава излаже новим потресима, заступајући мишљење, да би удружена опозиција требала да попусти и да организује нову владу из своје средине, како би се поново успоставио парламентарни живот у Угарској.

Етвеш је у своме разлагању нагласио, да никако не пристаје на даљу организацију пасивне резистенције, и да ни на који начин не одобрава, да се развије још жешћи отпор; шта више, ако ексекутивни одбор не би усвојио његово становиште, изјавио је, да ће се у том случају морати размислити, да ли да и надаље остане чланом одборским или не. Истина је, рече, да је он сам изнео идеју, да би жупаније требало позвати на отпор, али он никад није мислио, да би требало тако далеко ићи, те одбијати примање својевољне порезе. Указао је на то, да влада може употребити реторзије: обуставити плату ренитентним чиновницима, обуставити исплаћивање државних купона, само да би отпор скрхала, може изазвати привредну кризу, само да би јавно мњење раздражила против опозиције. Ни у каквим приликама не би смели изложити државу привредној кризи, јер привредна пропаст и услед тога гнев становништва могао би брзо опозицију уништити.

Због тога становишта Етвешовог ексекутивни одбор није могао донети одлуку у погледу свог држања према Фејерваријевој претњи. Како се и иначе не беху искупили сви чланови — међу осталима не беше присутан ни гроф Апоњи ни гроф Андраши — то је одбор одложио своју седницу.

Међутим већ се сада позитивно може рећи, да већина ексекутивног одбора не дели Етвешово мишљење. Шта више и сам је барон Банфи изјавио да не дели мишљење најугледнијег члана своје странке. Гроф Евген Зичи пак изјављује у једном бечком листу, да ексекутивни одбор не сме напустити жупаније, јер их је сам позвао на отпор, а гроф Апоњи у свом говору, који је држао јуче у Коморану, отворено позива народ на даљи отпор. Ратоборна штампа мађарска пак жестоко напада Етвеша због попустљивости. Озбиљни листови као „Bud. Hirlap“ пребацују Етвешу да својим поступком чини Бечу услуге. Етвешова слабост — вели исти лист — није слабост мађарског народа.

Али крај свега тога што је Етвеш са својим мишљењем остао прилично усамљен — ипак се његову поступку не може одрећи важност, јер јасно доказује, да у удруженој опозицији, па шта више у самом ексекутивном одбору има људи, који не верују у снагу њезину, да може постигнути истакнуту сврху. Друкчије би поуздање осећала удружена опозиција, кад би знала, да је већина угарског становништва уз њу. Овако кад зна, да није тако, мора губити уздање.

Руско-јапански рат.

Опуномоћеници Русије и Јапана крећу се на далеки пут с оне стране океана, да се договарају о миру. Тешко је рећи, шта ће они доконати. Вероватније од свега је, да ће ти преговори и остати само преговори, јер се може и неверовати обећању јапанском, да ће Јапан задивити цео свет необичном мекотом својих захтева.

Мир, за којим тако усрдно уздишу некоји мирољупци у Русији, Бог зна кад ће се склопити, а Јапанци су већ зграбили Сахалин и, у исти мах, у иностраним телеграмима говоре о том, да ће Јапан у својим условима за мир истаћи и захтевање ратне одштете. Не говоре бадава, да ратну одштету увек захтевају, кад је један део непријатељског земљишта поседнут војском противника.

На манџурском ратишту, мада Јапанци у последње време и не предузимају ничега одлучнога, противници непрестано очекују борбу. Исход те битке неће бити без утецаја на уешингтонске преговоре. Кад би се преговори о миру запста клонили миру, то би се, вероватно, пре свега повела реч о примирју већ сада. На такав предлог Русија би најмање могла пристати. Она не може обуставити на дуже или краће време превоз војске из Русије, а то допунбено достављање убојне снаге саврпено је неопходно.

Говорећи о миру, један стручњак у „Слову“ срачунава руску снагу на Далеком Истоку, ослањајући се при том и на јапанске податке о саставу руске армије. У том рачуну, без пограничне страже (30 до 40.000 људи), без трупа, што чувају руске саобраћајне линије (резервни и ополченски батаљони) и без тврђавног дела Владивосточког гарнизона, у Манџурији има под непосредним началством генерала *Љињевића*:

Пешадија. Пет источно-сибирских стрељачких дивизија (60 батаљона) 51,500 бајонета.

Три сибирске пешадијске дивизије (48 батаљона) 41,100 бајонета.

18 нумерисанах пешачких дивизија (288 батаљона) 246,600 бајонета.

Пет нумерисаних стрељачких дивизија (60 батаљона) 51,500 бајонета.

Забајкалски козаци (9 батаљона). 4,500 бајонета.

Сапери. 17 батаљона. 8,500 бајонета.

(понтонски, телеграфски и железнички батаљони нису урачунати) Свега: 403,700 бајонета.

Коњица. Шест козачких дивизија, три самосталне бригаде и два пука, свега 192 ескадрона (сотнија) 26,800 сабаља.

Артиљерија. Пољска артиљерија код пешадијских и стрељачких дивизија (128 батерија) 1,024 топа.

Брдских, јахаћих и мортирних, свега 40 батерија, 276 топова.

(Опсадна артиљерија и пулемети (машински топови) нису урачунати).

Свега 482 батаљона, 192 сотније, 168 батерија, или: *403,700 бајонета, 26,800 сабаља, 1,300 топова.*

Искључив из тог броја посилне, прикомандоване штабовима, трену, добија се чист број од *343 до 363.000 пешака* и *20.000 коњаника.*

На источном ратишту т. ј. у *Кореји* имају Руси:

Пешадија. Три ист.-сибирске стрељачке дивизије (36 батаљона) 30,900 бајонета.

Засебна сибирска бригада (4 батаљона) 3,200 бајонета.

Коњица. Пет козачких пукова (30 сотнија) 4200 сабаља.

Артиљерија. Седам пољских и осам брдских батерија са 120 топова.

Свега: 34,000 пешака, 4,200 коњаника и 120 топова.

Те цифре нису коначна количина војске, коју Русија може иставити на бојно поље. И зато Русија не

ЛИСТАК.

ДВА БРАТА.

— Слика из француске револуције. —

Написао **Фернанд Нијеф.**

Господин гроф Ноармон-Тонер диже свој мач.

Два племенита батаљона зауставише се. Сувим покретом, кундаци од пушака срушише се на снег, уз потмули шум који се изгуби у грању умотаном у иње.

Пут је био узан, почињале су велике шуме у Немачкој.

— Пушке састав! . . .

Та команда осу се по четама.

Дуж пута, као у каквој мађијској причи, изникоше на један пут на три четврти миље огромне артичоке са челичним врхом.

Артиљерија удари лево и оде даље уз ђи! и де!

Било је по осам коња у реду код сваког топа, па и то није било сувише да га извуку из снега који се хватао око точкова.

Коњи су се пушили, дрхтати, дували под оштрим ударцима тобџија, који су потресали ваздух тако силно, да су обарали у облику ситне кише снег којим су биле прекривене високе гране без лишћа.

Да би пропустили топове, официри наредише да се брутално баце у јарак републикански заробљеници, које беху поставили на слободној страни пута.

Они се откотрљаше у снег са трулим лишћем и сувим грањем, уз врашки шум, док је артиљериска запрега пролазила.

— Моје је мишљење, грађанине капетану, да смо се осмудили, рече један војник коме се лева песница беше смрзла.

— По свему изгледа као да смо у каквој пећи, одговори официр.

— Врашка пећ, у којој се човек мрзне! повика Ластур, хусарски подофицир, док је смејући се стресао, рукавом од мундира, снег који му је покривао лице као каква образина.

Било их је дванаест.

Да се човек заплаче кад их погледа.

Као заробљеници двају племићских батаљона, састављених из самих избеглих племића, који образоваху сву пешадију војске Кондеове, нису се могли надати никаквој милости.

То су они знали.

Помешани, плаве хаљине које су киша и сунце начинили зеленим, официрске еполете, хусарски мундири, све униформе, али све у ритама.

Мршави, бледи, прљави, већином боси.

Њихови отрцани шешири били су само још парчад од картона, у осталом беху им поскидали њихове кокарде.

Па ипак су ти бедници импоновали.

У њима се осећало нешто неисказано, јуначко, велико што их је истицало изнад осталих људи.

Били су то војници Републике.

Према њима, краљеви војници лупкали су ногама о земљу да би се загрејали.

Марија Антоанета не би познала у тој каљавој, прљавој, издрпаној, мршавој тако одвратној пешадији, да јој се једва познавала бела боја униформе, углађене племиће у свили који су долазили да је поздраве са тророгим шеширом под пазухом, мачем о бедрима, високим црвеним потпетицама, у галерију огледала.

II.

Један аустријски официр дође у галопу и заустави оштро својега коња пред Ноармон-Тонером који принесе руку шеширу, близу беле кокарде.

Био је то пешадијски капетан, утегнут у блузу жућкасте боје са отворено зеленим оковратником.

Стас му се издизао утегнут ешарпом исте боје.

Коњ жестоко фркну.

Долазио је из далека.

Г. Ноармон-Тонер нареди да се трубом позову официри.

Племићи дојурише.

Сва велика имена у Француској била су ту.

Пуковник их поздрави широким махом шешира, као што би га скинуо пред пуком, у двориштy у Версању.

— Господо, господин надвојвода саопштава ми једну тужну вест. Много ваших кућа биће у црно завијено: републиканци су применили на г. г. Верлона, Сент-При-а и Гардона закон о емигрантима; синоћ су их стрељали.

Официри тужно оборише главу.

Вест се пронесе брзо као муња кроз два батаљона, који заурлаше од гнева.

Пуни презирања, републикански војници посматраху их.

— Господо, настави Ноармон-Тонер, ви познајете правило, око за око, зуб за зуб... Стрељаћемо за време задржавања три заробљеника.

Одјури на коњу ка републиканцима. Јасним гласом, довикну им на француском...

— Који од вас жели да умре?

Дванаест гласова одговори у исти мах.

Г. Ноармон-Тонер усправи се у својој племићској охолости, срдит што су и ти људи храбри као племићи.

— О! хо! господо, браво за одушевљење! Требају ми само тројица од вас... Ваши су стрељали три француска племића.... То је мој одговор.

— Ви, капетану, ви поручниче.... ви наредниче, кад нема више официра.

III.

Заробљеници се изгрлише, а кад их тројица осуђених оставише, сви повикаше из пуних груди: «Живела Република!“

Тај узвик дуго је одјекивао у шуми.

Два официра и наредник буду постављени на један метар од јаме.

Пред њима се уређивао један вод с оружјем.

Племићи, официри и војници, узбуђени, гледаху како ће умрети републиканци.

сме на минут обуставити шиљање војске, јер је манџурско ратиште од Русије тако удаљено, а Јапану је тако рећи под носом.

Генерал Бађанов о продужењу рата.

Штабс-капетан *Михајлов* телеграфише из *Годзјадана*:

Генерал *Бађанов* је 21. јуна, обилазећи делове своје војске, држао трупама одушевљен говор, у коме је указивао на то, да *војска не сме мислити на повратак у Русију пре него што потпуно победи непријатеља*; нема другог исхода, него или победити или умрети, *о миру се не може мислити*, кад се војска отима у борбу, јер је у сјајном положају.

Трупе одговараху одушевљеним усклицима „ура!“ на речи свог старог бојевог команданта, који је за тако кратко време постао врло популарним и ванредно омиљеним начеоником међу трупама поверене му армије.

Од „Орла“ — „Ивами“.

Из *Токија* јављају: Оправке на руској оклопници „Орёлъ“, који је сад назван „Ивами“, довршене су. Оклопница је већ излазила на море ради испитивања.

Генерал Мишченко.

Из *Лондона* јављају: Генерал *Мишченко* предузима походе у унутрашњост Монголије. Изгледа, да он намерава, да запђе за леђа јапанском левом крилу.

Царева депеша Љињевићу.

Службени руски војени лист „Русскій Инвалидъ“ доноси ову депешу, коју је цар *Никола* поводом више изјава из главног стана против мира, послао генералу Љињевићу:

»Не сумњајте, да је учињено и да ће се учинити све за осигурање успеха и олакшања Вашег тешког задатка. Чврсто се уздам у Вас и моје јуначке трупе, да ћете на послетку Божјом помоћу савладати све сметње и привести рат за Русију добром крају.«

На то је *Љињевић* издао ову дневну заповест:

«Славна руска војско! Срећан, што ти могу да објавим тако премилостиве речи Ц. Величанства, уверен сам, да ћете *при послу, што предстоји*, оправдати високо поверење обожаваног цара. Ова дневна заповест има се прочитати у свима ротама, ескадронима, сотнијама, батеријама, командама, на бродовима и прибрежним командама.

Промена имена острву Сахалину.

Јапанци, чим су стали ногом на земљиште острва Сахалина, одма су му дали друго, јапанско, име, које ће до душе само за Јапанце имати неке вредности, јер ће се то острво и даље звати Сахалин, а не „*Акобафушо*“, како су га сад Јапанци прозвали. Тако исто Јапанци су дали нова, јапанска, имена и свима заливима и местима на поменутом острву. Аниваски залив добио је име „*Залив принца Хигаши Фушиме*,“ који је августа прошле године на крстарици „Читозе“ гонио руску крстарицу „Новик“ од Порт-Артура до тога залива.

Преговори о миру.

У Берлинским политичким круговима рачунају да ће конференција мира посигурно уродити повољним ресултатом, и желели би да то буде што пре, јер ствари у Манџурији почињу се опет опасно развијати и сви су изгледи да је на прагу велика крвава битка. Љињевић јавља, да војска једва чека да се ваљано судари са жутим непријатељем.

Борба против Фејерваријеве владе.

Извршни одбор коалираних странака, које имају већину у сабору, држи непрестано своје састанке и сада претреса питање о отпорним мерама против Фејерваријева прогласа, којим отвара борбу против пасивне опозиције општинских и самоуправних власти у вршењу пореских и војних послова. У Бечу се с највећом пажњом прати рад тог извршног одбора, и већ се његов рад у Бечу схвата као револуциони, ма да се још полаже нада на умереније елементе у њему, да неће терати до крајности, те да ће наступити неслога у самом извршном одбору. Истина је, да у том одбору заиста има умеренијих људи, који одвраћају од гажења у крајности, а у те људе рачуна се на првом месту Карло *Етвеш*. Међу тим зна се, да је Карло Етвеш први покренуо организовање пасивнога отпора аутономних власти против Фејерваријеве владе.

А против бечкога прекора, да извршни одбор прелази својим радом у револуцију, говорио је у претпоследњој одборској седници гроф Евгеније *Зичи* између осталога овако: „Нисмо ми потисли народ мађарски на садашњи отпор, него бечка камарила. Нисмо ми револуционари, него бечка камарила. У Бечу се у опште мисли, као да смо ми Мађари у години 1867. добили устав заједно с Аустријом. Наш устав постоји од хиљаду година, и у 1867. години само је Аустрија нашом помоћу добила устав. Наш се устав хиљадугодишњим процесом развио према народним захтевима. Рудолф од Хабсбурга помоћу мађарске војске победио је чешкога краља Отокара и нашом је помоћу постао господар. Његов наследник добио је од наших предака угарско апостолско краљевско право, али само тако, да нам он инаугуралним писмом заједчи, да ће он наш устав, наше законе, наше обичаје, у свему недирнуте очувати, и да ће их сам одржавати, као и да ће се старати, да их и сви други одржавају. Кроз ток векова његови су се потомци на то заклињали. Нисмо се ми краљу заклели, него се он нама заклео, да он признаје сва наша права. Није краљ нама дао наша права, него смо ми њему дали његова права, а дали смо му их само као апостолском краљу Угарске. Према томе ништа не може нама наређивати аустријски цар. Па ко је онда револуционар, да ли ми Мађари, који стојимо на законском земљишту и захтевамо да се строго врше они закони, које је својом заклетвом краљ утврдио, или Беч, који хоће да игнорише јемства нашега устава? У Аустрији је унесен у устав од 1867. године тако звани „невољни параграф 14,“ па би се хтело сада и у нас увести такав обичај. Али то не сме бити, јер је то у опреци с парламентарним уставним обликом. Не сме се и не може у нас владати путем наредаба; то не би ишло ни онда, кад би се и хтело то покушати.

Наша је ствар чиста и јасна. Ми ништа друго не тражимо него вршење закона; никада нисмо ништа друго ни тражили, и с тога ми не можемо бити револуционари. Парламенат је својом познатом одлуком издао упуства жупанијама, и жупаније ће та упуства вршити упркос свим владиним наредбама, јер је та одлука на закону основана. А ми, који смо ту одлуку изазвали, нећемо оставити жупаније на цедилу. Према свему томе моје су изјаве у извршном одбору биле сасвим природне, и ја понављам, да нисмо револуционари ми овде доле, него они горе у Бечу.“

Тако говори један тајни дворски саветник и ова своја гледишта потврдио је својим потписом у нарочитој изјави једном дописнику бечке „Н. Сл. Пресе“ с овлашћењем, да све то на јавност изнесе. Ово нам најбоље показује, у како се оштрој фази налази аустро-угарска криза и шта се све још може из ње развити.

О морнарској побуни у Русији.

(По *руским* извештајима.)

Службено саопштење.

(Наставак.)

Резултати анархистичког подстрекавања лучких радника с једне стране, и побуњене посаде с друге стране ускоро су се показали. Мада је у то доба власт у вароши већ била предата команданту војске одеског војног округа, гомилу од много хиљада радника не беше могуће задржати од изгреда на територији луке, јер да су трупе прибегле оружју, оне би се подвргле анфиладној (с бока) ватри оклопничиних топова. Лука се нашла у власти масе, која је навалила да граби без бирања, где год је што нашла: складишта, приватне магацине, лучка здања, пароброде, бацала је у море робу, *разбијала бурад с вином и пила га*. У сутон отпочеше пљевине, које ускоро узеше ужасне размере: *изгорео је скоро цео простор луке*, јер маса није допустила пожарнике да гасе пожар, који је уништио два железна магацина, складишта бродарског и трговачког друштва, агенције и магацине Дунавског паробродарства, складиште железничких подлога и дуга на Платоновском молу, електричку станицу и многе друге зграде. Осим тога изгорело је 20 вагона, 2 пароброда Росијског друштва, један Рускога и 3 приватна. У железничким магацинима разбијена су окна и све ствари разграбљене, све ствари из складишта и магацина разграбљене су и однесене у варош. За време пожара *изгорело је не мало бунтовника и грабитеља, који су се поизопијали до несвесности од испијеног вина*. У исто време агитатори су се трудили, да побеснелу светину, која је изгубила сву способност разбора, напујдају против војске и полиције. Неколико пута за време ноћи руља се, пуцајући из револвера, упутила на страну војске, но сваки пут се разбегла после плотуна војених одреда. Од експлозивног ђулета рањено је шест нижих чинова, убијен је један; још није установљен тачан број убијених и рањених бунтовника, али износи неколико стотина људи. Осим тога, као што је речено, не мало их је погинуло и за време пожара.

Сутра-дан, 16. јуна, по превишњој заповести у Одеси и њеном округу објављено је ратно стање. варош је са свих страна окружена кариком од војених одељења, што су доведена из логора, и *нереди престадоше*. Штета, што ју је занесена руља начинила у иметку, рачуна се на милијоне. *Представници страних држава нису страдали*, јер је сваки од 18 иностраних конзулата у Одеси добио нарочиту војничку стражу.

У 7 с. увече, тога истога 16. јуна, оклопница „Князь Потёмкинъ-Таврическій“, која искрца на обалу 9 официра, што их је посада ухапсила, оде на пô миље западно од оног места, где се испрва усидрио и испали три ћор-метка (прописана морским правилником при погребу матроза) и *два ошпара*, којима је разрушен кров и део зида на једној кући у Ђежинској улици, али несреће с људима није било. Сутра-дан, 17. јуна, у 7 с. ујутро црноморска ескадра, под заставом најстаријег флагмана вице-адмирала *Кригера* и млађег контр-адмирала *Вишњевецкога*, састојећи се из 4 ескадрене оклопнице и 5 ескадрених торпиљера, дође у Одесу. Та ескадра, постројивши се у строј фронта, пође према одеском молу, а оклопница „Князь Потёмкинъ“ изиђе на сусрет ескадри у пуној бојној приправности. Кад се је „Потёмкинъ“, прорезујући строј ескадре, изравнао с оклопницом „Георгій Побѣдоносецъ“, *на овом је „Потёмкинъ“ радосно поздрављен*, и кад се одма затим, по адмиралову сигналу, ескадра окренула натраг, *посада на „Георгију“ јурне на мост и није дозволила да се управља бродом*. Одма затим на „Георгију“ буде спуштена шалупа, на којој су командант и сви официри с оклопнице, осим лајтнанта *Григоркова*, који се сам *убио*, били обезоружени и у баркаси довезени на обалу. При том су *на палуби „Пађомкина“ опазили до 30 страних особа у цивилном оделу*. Још до свршетка преговора између официра са побуњеном командом *торпиљер бр. 267. донесе на палубу „Георгија Побједоносца“*, како је то исказала посада овог последњег, **Чивуте ђаке** и више чинове с „Пађомкина“, који преузеше командање бродом и *посаветовали им, да баце официре у море*, но *нижи чинови на то не пристадоше*. По предлогу стиглих револуционара, ради управљања оклопницом састављена је комисија од 20 људи, а за команданта је, како изгледа — против његове воље, постављен боцман. Али *међу посадом* „Георгија Побједоносца“ *наставше несугласице* и само под утецајем агитатора, који стигоше на оклопницу, један део морнара настојао је на том, да се иде за „Кнезом Пађомкином“. Кад обе оклопнице стигоше на одески рејд, други од њих *чак је претио „Георгију Побједоносцу“ да ће га разбити из тешких топова*, ако пође у Севастопољ да се сједини с осталом ескадром. На крају крајева онај део посаде „Георгија Побједокосца“, који се није подао утецају револуционара, *надвлада*, и када су у 4 с. дана 18. јуна оба брода дигла котве, „Георгій Побѣдоносецъ“ пуним ходом уђе у одеску луку, а странци, што беху на броду, седоше на шалупу и отпловише на „Кнеза Пађомкина“, који оде с њима на море, узевши правац на запад.

Посада „Георгија Побједоносца“ сместа пошље команданту војске одеског војеног округа боцмана и неколико матроза да *изјаве покорност* и с молбом, да се врати на брод њихов официрски кор. Командант војске пошље на оклопницу генерала *Каранговова*, кога посада дочека постројена на палуби, и 19. јуна генерал коњице *Каханов* имао је срећу да најпонизније јави Његовом Императорском Величанству, да се *посада „Георгија Побједоносца“*, потпуно се *кајући* због дрског дела, *узда у владарско милосрђе; при том је посада*, издавши 67 највећих криваца, *положила заклетву са покајничким сузама*. После тога командант и официри „Георгија Побједоносца“ ступе у вршење своје дужности.

*

Рапорт вице-адмирала Кригера.

Најстарији флагман црноморске флоте вице-адмирал *Кригер* послао је управнику морског министарства 20. јула овај телеграм:

„На транспорту „Прутъ“, кад је изишао из Тендре, побунила се посада, која је ухапсила команданта и официре, убивши прапоршчика *Нестерцева* и боцмана *Козлишина*. „Прутъ“ је стигао у Севастопољ. *Посада се покајала*, ослободила је коман-

---

Пуковник приступи:

— Господо, могу ли бар сазнати ваша имена?... Предаћу их вечерас предстражама, да би доспела до ваших породица.

Хусарски наредник учини два корака у напред.

— Маркиз од Ластура.

Запрепашћени племићи бленули су у њега.

Ноармон-Тонер збуни се.

Један глас повика:

— Господине пуковниче, милост за овога, то ми је брат.

И гроф од Ластура, капетан у служби краљевој, обгрли чизму пуковникову.

— Како, господине, ви имате брата који служи Револуцију?

— То нисам знао.

— Ах! маркиже, за што нисте са нама... рече Ноармон-Тонер подофициру, гласом углађеним и искреним, подбочив се обема рукама, а по том навлачећи још више саре на чизмама.

— Јер ви служите противу Француске.

Племићи устукнуше, мрачни, бледи од гнева.

— Не, господине, ми служимо краља, а краљ је Француска.

Глас му је поносно одјекивао у шумској тишини.

Племићи усправише главе.

— Ако пристанете, маркиже, да се вратите добрим осећајима, команда над другом четом ваша је. »Живео краљ, господине!«

— Живела Република!

— Нека буде... Ви сте тврдоглави као шпанска мазга. Не бојте се, капетане, рече Ноармон-Тонер грофу од Ластура, нећемо га стрељати; вратиће се он к нама... Заменићемо га ким другим.

Републикански капетан и поручник гледаху на хусара који је право и поносито држао главу, гледајући нетренимице у Ноармон-Тонера.

— Онда, господине, поштедићете ме.

— За цело.

Пуковник довикну једном нижем официру, сјахав с коња:

— Доведите једнога заробљеника... првога који вам дође под руку.

Својим крупним чизмама лупкао је по замрзлој земљи.

— Никоме нећу уступити част да умрем за Републику.

Лице у двојице официра родољуба озари се поноситом и мученичком лепотом.

— Ах! ви сте досадни, одговори Ноармон-Тонер, одбијајући га покретом.

Тада маркиз диже из снега један врбов прутић.

Пође право ка пуковнику, и ошину га по образу.

Г. Ноармон-Тонер, са дугом црвеном масницом на образу, скиде шешир и врло се дубоко поклони маркизу Ластуру:

— Ви сте храбри, господине; умрећете.

Даде знак.

Вод нанишани...

Три републиканца падоше. **„Б. Н.“**

данта и официре. Молила их је да приме командовање над њима. Заповедио сам „Пруту“ да оде у Камишевски залив, где ће се спровести претходна петрага“.

(Наставиће се.)

Политички преглед.

— **Сазив далматинског сабора.** Из Беча јављају „Нар. Листу:“ „Далматински заступници на надлежном месту су упитали, када ће се ове године сазвати далматински сабор, на што им је одговорено, да ако у половини септембра буду сазвани сви сабори у Аустрији, сазваће се и далматински сабор.“

— **Партијска борба у Србији.** Београдски листови јављају, да се изборна борба у унутрашњости Србије развила до крајњих граница. На више места она се је развила до душманског непријатељства између појединих политичких странака, тако да се већ почиње заборављати на веће задатке Србије и Српства. Данашње политичке слободе као да се не цене мудро и не употребљавају искључиво на опште добро заједничке отаџбине.

Ми с наше стране братски препоручујемо свима правим патријотима Србије мало више трпељивости и уздржаности у њиховој политичкој борби, јер Србија има доста својих пречих задатака.

— **Трговински уговор између Аустро-Угарске и Швајцарске.** Аустро-угарски дипломатски заступник у Берну пре неки дан предао је швајцарској влади дипломатску ноту аустро-угарске владе, да се са Швајцарском продужи трговински уговор, коме истиче рок 17. септембра односно 28. фебруара 1906. г. Том су приликом швајцарској влади стављени царинско-политички захтеви Аустро-Угарске.

— **Папа и глагољица.** Римски дописник „Corriere della Sera,“ који врло добро познаје прилике у Ватикану, јавља своме листу, да су бискупи добили наредбу од папе, да обуставе сваку агитацију за глагољицу.

— **Тројединица и ex-lex.** Бечки и будимпештански листови износе порезне заостатке у Тројединици. У првој половини ове године је порезни заостатак у Тројединици девет милијона круна, (за 1,870.000 круна мање него у прошлој години). Нарочито се осећа утицај ex-lex-а код пореза за подузећа, која су установљена на кратко време, јер се порези не могу ни прописати ни утерати.

— **Скопска митрополија и Србија.** Према вестима, које су стигле у Београд из кругова цариградске патријаршије, постигнут је споразум између српске владе и цариградског патријарха ради попуњења места српског митрополита у Скопљу и то посредовањем руског посланства у Цариграду. На задњем састанку српског посланика у Цариграду, *Симића* са патријархом, уредило се је коначно питање гледе избора новог митрополита за Скопље, те су се сва препорна питања гледе ове ствари изравнала. Српски посланик је у име српске владе пристао на следеће: грчкој црквеној општини у Скопљу има се исплатити 2000 дуката за цркву у Скопљу, која је Србима уступљена. Истој општини има се исплатити свота од 8000 франака за један хан поред митрополије, који је власништво грчке општине, а кога српска влада ради проширења митрополитске зграде купује; српска влада се обавезује исплатити остатак годишње субвенције, коју бивши српски митрополити у Скопљу (годишње 3500 гроша) цариградској патријаршији и богословској школи на Халки (годишње 4000 гроша) дугују. На захтев цариградског патријарха, да српска влада плаћа дужну субвенцију и призренског митрополита, није српски посланик пристао, па тако ће патријарх сада послати у Призрен свога изасланика, који ће ставити забрану на дохотке призренског митрополита док се дуг не намири. Тиме је тај неугодни спор коначно решен, па ће доскора бити изабран нови митрополит српски у Скопљу. Као озбиљни кандидат за то место спомиње се *Викентије* архимандрит српског манастира Хиландара у Св. Гори.“

— **Крит.** На Криту је положај опет постао врло опасан. Управно веће је дало оставку, а за комору још се не зна хоће-ли бити сазвана. Међутим бивши министар *Кундурос* издао је проглас, да се устаници скупе за одржавање војничке и политичке народне скупштине, која ће поставити војне власти за чување реда; да организују управу, која ће се узети од садање губернијалне владе и најпосле да се пошљу заступници грчкој комори да спроведу питање о сједињењу Крита с Грчком. Међународне чете на Криту почеле су оштрије поступати. Код једне преметачине у округу Кандије устаници су пуцали на енглеске војнике, од којих су 2 убили.

Позив на претплату.

Са 1. јулом о. г. по ст. к. је наступила промена у облику и у цени „Браника“.

„Браник“ је са 1. јануаром г. 1904. почео излазити као дневни лист, а у течају месеца фебруара о. г. повећали смо у нечем формат.

Са 1. јулом о. г. по ст. к. издајемо „Браник“ још у већем формату. Не би било право, да поред досадањих жртава још веће жртве подносимо. Зато морамо бар ону цену нашем листу дати, коју имају други српски дневни листови. Ми очекујемо од читалаца „Браника“ да нам врло малу припомоћ даду, а та мала припомоћ би нам много помогла. **Ми повишујемо претплату „Браника“ тромесечно само са 1 круном.** По томе ће претплата „Бранику“ са 1. јулом о. г. по ст. к. износити:

На годину . . . 28 кр. или 35 дин.
На по године . 14 кр. или $17\frac{1}{2}$ дин.
На четврт год. 7 кр. или $8\frac{3}{4}$ дин.

Молимо поново наше досадање поштоване претплатнике, као и остали српски свет, да претплатом на „Браник“ потпомогну овај посве независни лист, који је за више од двадесет година одржао предање оне српске странке, која је 40 година водила борбу за одржање српскога народнога бића у овим крајевима.

Напослетку молимо наше досадање претплатнике, да **благовремено** обнове претплату, како не би било прекидања у шиљању листа.

Напомињемо, да се може претплатити и месечно са 2 К. 35 пот.

Претплата се шаље поштанском упутницом **на Администрацију „Браника“.**

У Н. Саду, 30. јуна (12. јула) 1905.

Управа и уредништво „Браника“.

Новости из места и из народа.

Нови Сад, 6. јула 1905.

— **Годишњи вашар у Новом Саду.** Варошка капетанија у Новом Саду објављује, да ће се идући годишњи вашар у Новом Саду одржати *12., 13. и 14. августа* по новом календару, на који се свињи и остала марва из оних места могу дотеривати, где нема сточне болести. Пренос стоке из Хрватске и Славоније дозвољен је само железницом.

— **Пример за углед.** Читамо у „Београдским Новинама“: Два Србина лекара из Новог Сада, *д-р Лаза Марковић* и *д-р Д. Шпирша* пропагују мисао, да српски свет не треба да иде у страна купатила и летишта, кад и у својим крајевима имамо доста места и за лечење и за разоноду. Њиховим заузимањем доћи ће већ ове године још неколико Срба на Плитвичка Језера, и ови ће онда идућих година повести друге за собом. Осим тога је д-р Лаза Марковић ове године око 50 својих пацијената послао у бање у Србију. И ово је народни рад, ситан до душе, али од великог значења. Срби лекари треба да се угледају у овај пример.

— **Српски сватови.** Госпођица Ружица *Маркуш*, кћи уваженог трговца меленачког г. Милана *Маркуша*, у четвртак 7. о. м. венчаће се у тамошњој цркви са куманским апотекаром г. Душаном *Хорватом*, сином овдашњег заслужног умировљеног срп. народног учитеља г. Радослава *Хорвата*. Младом пару желимо од свег срца срећу у брачном животу.

Новости са стране.

— **Италијанска краљица Маргарита у Јапану.** Према једној вести, која је из Кремоне разаслата страним листовима, талијанска краљица удова, *Маргарита*, разговарајући са владиком *Бономелијем* рекла му је, да ће кроз кратко време кренути се на пут у Јапан. Краљица му је рекла да жели да позна земљу, која је свима народима дала драгоцених примера патриотског пожртвовања.

О наслеђу престола у Турској.

(Како султан злоставља породицу.)

У једном од скорашњих бројева «Берл. Тагеблата» бив. секретар принца Абдул Меџида, Курт Хмељницки, саопштио је интересантне податке о животу наследника данашњег султана Абдул Хамида и даје интересантну слику турских обичаја на двору.

«Бедни принц Решад ефендија, вели тај писац, који већ кроз читавих 30 година живи врло бедним животом роба у златном кавезу Долма-Бахче, врло је болестан и дани су његови избројани. Као наследник османског престола он је на се навукао необичну мржњу Абдул-Хамида, чији су се гнев и подозревање толико пута излили на чланове његове породице. Тај човекољубиви цар држи у најстрожем затвору све преостале принчеве царске крви, али их је увек окружавао и окружава их стањем: да им не би било сувише досадно, он им даје најбоље ниће и најлепше девојке. Злоупотребе у тим »уживањима« убијају полагано али с планом све робове. На тај начин Абдул-Хамид постиже своје циљеве: да од своје браће начини безопасне људе, а да му се у историји не каже како је био братоубица. У Европи томе не верују; али је ипак све ово што пишем сушта истина. У Берлину сваки може видети принца како се занима музиком: у Цариграду тешко да је по когод видео Решада-ефендију. Решад, коме је сад 62 године, кад хоће да пређе из свог зимњег двора у летњи (свега 30 минута времена) мора за то да тражи допуст од Абдул-Хамида.

Превоз његов врши се у затвореним колима, по напред означеном путу, под најстрожим надзором и шпијунском присмотром који достављају све што се на сваком кораку деси престолонаследнику. Тешко оном Турчину, који би случајно срео престолонаследникова кола пустом улицом и поклонио му се. Тога би окривили за издају државе.

Лишени сваког општења са спољашњим светом, закључани у својим »дворовима«, принчеви печално проводе своје дане...

Нико их не сме посетити. Ако им пак затреба лекар они морају нарочито молити султана да им пошље свог лекара. Принчеви не добивају новине, не смеју разговарати један с другим, сваки станује засебно, потпуно одсечен од света, немајући ни најмање представе о политичком стању. Разуме се, како мора изгледати жалостан, бесциљан живот ових принчева. За чудо је само како га они могу сносити. Решад-ефендија већ је одавно оболео и његова смрт је питање само од неколико недеља. Недавно умро је принц Кемал-Един-ефендија, који је свој живот потпуно уништио алкохолом; смрт његова није изненадила никога.

Питање ко ће наследити Абдул-Хамида, врло је важно за Турску и може довести до јаких покрета.

За онај турски народ, који је систематски растрзан у току последњих 30 година, чија је интелигенција или послата или је побегла у иностранство, смрт Абдул-Хамида биће сигнал за општи устанак који може имати неочекиваних последица.

Турска револуција, коју несумњиво увиђа Европа после Абдул-Хамидове смрти, порушиће све султанове планове и народна освета излиће се над свима члановима његове породице. Абдул-Хамид, као што се зна, спрема себи за наследника најомиљенијег свога сина, двадесетогодишњег принца Бурхан-Едина. Ипак, тешко да ће он успети са тим својим планом, који очито гази закон «меик-уг-ислам».

Писац даље вели да су симпатије свих Турака на страни законитог наследника, Абдул-Меџида. Абдул-Меџид то је снажна и даровита природа, човек на кога су упрте данас очи свих либералних елемената у Турској. Родивши се и проживевши цео свој живот у заточењу, он је умео прибавити знања, научити три језика, постати даровит сликар и музичар и одлично разумети данашње стање у Турској. — Писац овог чланчића био је секретар Абдул-Меџидов од 1900. до 1904. године, те зато тако и познаје његов живот и живот осталих принчева.»

„Ш.“

НОВИЈЕ.

Липтовски Св. Микулаш, 5. јула. Избор посланика на угарски сабор завршен је у 10 сати ноћу. Кандидат словачке народне странке др. Емил *Стодола* добио је *1455 гласова*, министар правде *Лањи* 1349 гласова, а кандидат удружене мађарске левице *Турански* само 191 глас. Према томе биће ужи избор између Стодоле и Лањија. Владини органи чинили су ужасну пресију на словачке бираче, а исто тако и Кошутовци. Иначе би Стодола био изабран. Владини листови веле, да је овај збор *велики пораз мађарске уједињене левице*, која је и поред личног кортеповања Кошутова и Апоњијева једва накупила 191 глас за свог кандидата. Исти листови заједљиво питају, како ће се уједињена левица држати при ужем избору између министра и словачког народњака?

Руско-јапански рат.

Петроград, 5. јула. Ове године је позвано у војску 475,246 рекрута.

Адмирал *Енквист* ће у Манији бити стављен пред поморски суд, јер је утекао из битке код Цушиме.

ТЕЛЕГРАМИ

уредништву „Браника.“

Руско-јапански рат.

Петроград, 6. јула. Председник министарског комитета С. Ј. Вите је једном извештачу на његову примедбу, да свет наименовање Витеово за опуномоћеника ради преговора о миру схваћа тако, као да Русија ма по коју цену хоће мир да склопи, — изјавио ово: „Цар је мене наименовао, да се увери, е да-ли је могуће закључити мир. Цар жели мир. Но ја се бојим, да ће јапански услови бити тако високи, да се мир неће моћи склопити.“

Петроград, 6. јула. Офанзива генерала Љињевића прекинута је наступелим кишновитим временом. Чим киша престане, наступање ће се продужити. Љињевић је у последње време добио 100.000 људи појачања.

Петроград, 6. јула. 19. армијски корпус са половином ефективног стања отишао је у Манчурију.

Дипломате мисле, да ће Јапанци тражити три милијарде франака ратне одштете.

— **Опсада Владивостока.** —

Токио, 6. јула. Јапанска војска се је искрцала северно од Владивостока. Руси се нису томе надали, те су спремали главни отпор на десној обали реке Тјумена. Сад су Руси потпуно изненађени и не могу задржати наступање Јапанаца. Ускоро ће се извршити потпуно опкољење Владивостока.

Управник: **Др. Мих. Полит-Десанчић.**
Одговорни уредник: **Јанко Перић.**

ОГЛАСИ.

ОФЕРТУАЛНА ДРАЖБА.

Панчевачка српска правосл. црквена општина расписује овим поново офертуалну дражбу ради подизања парохијског дома.

Послови и набавке за ту зграду износе по предрачуну за главну зграду 15034 Круне 74 пот., а за споредну зграду 556 Круна 24 пот.

Посебни радови износе:

1. Земљани радови. . . .	К	168.26
2. Зидарски радови	„	7855.91
3. Дрводељски радови . . .	„	3086.95
4. Лимарски радови	„	259.50
5. Столарски, браварски, стакларски и мазачки радови	„	2813.60
6. Разно	„	850.52

Понуде могу гласити на целокупан посао, или на поједине гореозначене радове. У сваком случају дражбеник мора чинити понуду засебно на сваки посао у предрачуну и има тачно бројевима и речима исказати колики постотак попушта или повисује.

Дражбени услови, као и предрачун и план могу се **сваки дан за време званичних часова увидети.** — Према тим условима имају се оферти у запечаћеном писму општинској писарници уз прилог потврде о положеној пишманини, предати. У име пишманине мора дражбеник положити 5% од дражбене своте оног посла односно оних послова, на које оферира на благајни ове општине, **барем 24 сахата пре отварања понуда,** о чему добија потврду.

Подузетник је дужан пре склапања уговора допунити пишманину на 10% од подузете своте.

Оферти се примају до закључно **18. (31.) јула о. г.**

Панчево, 30. јуна 1905.

ПРЕДСЕДНИШТВО

307 1—1 срп. прав. црквене општине.

ДИВАН

је онај успех, који су поштоване даме при употреби правог енглеског краставчевог млека (Gurkenmilch) постигле. Одстрањује после неколико дана бубуљице и све болести, које избијају на лицу; углачава боре и пружа лицу, без да шкоди кожи, белоћу, свежину и финоћу. Једно средство, које је на париској и бечкој изложби одликовано, као и у Енглеској, које је потиснуло сва остала средства за улепшавање. Бочица стаје К 2.—, уз то прави енглески сапун (Gurkenseife) К 1.— и пудер К 1·20. Може се добити у свакој апотеци. Поштом шаље апотека C Balassa, Budapest-Erzsébetfalva. Главно стовариште у Новом Саду у апотеци код Lukács Zsigmond. 293 1—5

ГОСТИОНИЦА.

У **Сомбору**, на сред вароши гостионица опште, прозвана

код „Ратара“

издаје се **под закуп** или **под рачун,** а *евентуално и продаје се* из слободне руке.

Гостионица је наново и дивно у ред доведена и може се на лицу места извидити, а ближа извешћа могу се код власника **Младена Коњовића** на истом месту добити.

306 2—3

Број 92/зап. ех 1905.

Стечај.

Овим се отвара стечај ради сталног попуњења **два учитељска места** на православној српској вероисповедној основној школи аљанској, са ниже наведеним беривом. И то:

I. На смрћу Николе *Кирића* упражњено место ово су берива:

1.) У новцу, месечно у напред; годишње . . . . . К 420·—
2.) 16 ланаца (по 2200□) оранице на вар. ливади, на коју порез не плаћа . . . . . .
3.) 1 ланац (2200□) оранице од пашњака такођер без порезе.

У случају да на земљу буде пореза разрезана учитељ ће имати плаћати . .

4.) За огрев школски и писаћи прибор . . . . . К 60·—
5.) За огрев свога стана. . . К 140·—
6.) На оправку разбијених прозора . . . . . К 10·—
7.) Слободан стан у школском здању са вртом . . . . .
8.) Петогодишњи доплатак по држ. закону по 100 кр. . .
9.) За повторну школу ако предавао буде . . . . . К 80·—

II. На упражњено учитељско место оставком г. Павла *Терзиног* због избора његовог за професора у Сомбору, са овим беривом:

Као у горњем, под 1., 4., 5., 6., 7., 8. и 9. тачкама исто.

2.) 16 ланаца (по 2200□) оранице са здањем, које ће изабрани бити дужан у добром стању држати. (До сад је издавана за 1200 круна).

3.) 4 ланца (по 2200□) и 1232□ — у место 1 ланац оранице од пашњака. — Пореза као у горњем под 3. наведена.

Све у новцу, као под 1., 4., 5., 6. и 8. примаће изабрани учитељи од полит. општине, а под 9. наведено из црквене општине.

Школске дужности су прописане шк. уредбом. У разредима ће учитељи предавати, које им месни школски одбор у договору са учитељским збором додељивао буде. Тако исто и певницу ће школски одбор одређивати према потреби, у којој ће појачку дужност вршити.

Ваљано инструисане молбе, у којима да је назначено и: да ли је молитељ вичан короводству и повртарству — упућене на месну црквену општину, имају се слати потписаноме председнику, које ће се примати укључно до 24. јула (6. авг.) 1905.

Компетовати могу само они, који су *потпуно оспособљење* получили.

Из седнице м. школског одбора српске прав. црквено-школске општине у *Аду*, држане 16. маја 1905. год.

јереј Љубомир Слепчевић с. р.
председник м. школ. одбора.

Ђура Акшамовић с. р.
учитељ — перовођа. 288 3—3

Српско Трговачко Удружење

деоничарско друштво

У НОВОМ САДУ.

Адреса за депеше: „ТРГОВАЧКО УДРУЖЕЊЕ“.

Основни капитал: **круна 200.000,**

отпочео свој рад **1. јуна 1905. по н. к.**

Банкарско одељење:

Прима **улоге** на штедионичне књижице и текућерачуне под најповољнијим условима за враћање;

прима **недељне улоге** по 1 круну на удео;

отвара **текуће и жиро рачуне;**

есконтује **менице** са два или три потписа, а цензурише уторником и суботом по подне;

даје **зајмове на ефекте** — хартије од вредности — и то: на државне папире и јавне на домаћим берзама котиране хартије, затим на акције домаћих новчаних завода, које управа за сигурне призна, на **робу** сваке врсте и сваку **ручну залогу** од вредности;

врши **мењачко-банкарске** послове свих врста, исплаћује купоне са државних папира, срећака и акција новчаних завода, купује и продаје све врсте страних новаца, лозове, промесе, акције и све вредеће хартије, врши **инкасо** — наплату и исплату за рачун налагача;

есконтује **чекове** са страних пијаца гласеће на Нови Сад, и издаје чекове на све знатније пијаце —

све под најкулантнијим условима.

Агентурно одељење:

Врши **продају робе** посредовањем између трговаца и горњих кућа, прима поруџбине за све врсте робе а нарочито за робу колонијално-спецерајске струке;

купује и **продаје робу** за сопствен рачун било непосредно са извора било са свога стовариштa у Новом Саду, све под најсолиднијим условима и стоји са офертима п. н. г. г. трговцима у свако доба на расположењу.

Услуга брза, тачна и строго солидна.

Информационо одељење:

На свако питање **даје информације,** и наплаћује по кр. 0·60 до 1·20 од сваке и стварно учињене трошкове око набавке исте.

Препоручујући наше услуге целом трговачком и привредном свету, стојимо свагда на услузи.

Српско Трговачко Удружење
деоничарско друштво
у Новом Саду.

206 19—20

Адреса: **Ujvidék, fő-utcza 14. sz.**

НА УСЛУЗИ!

„ПЛАВША ЛЕСКОВАЦ у СТАПАРУ“

ВЕЗА СА НАЈЧУВЕНИЈИМ БАНКАМА!

судски протоколирана фирма, за посредовање хипотекарних (на отплату — амортизационих)

ЗАЈМОВА.

Поштен, брз и солидан рад. Захтевај тарифу и услове, које на захтев сваком, ради уверења о јефтиноћи, бесплатно шаљем.

Брате Србине! Ако већ мораш зајам тражити, „не уздај се у помоћ туђина, помоћ туђа наплата је скупа“.

192 22—25

ПРАВА ЈЕ ПОМОЋ ОНДА, КАД ЈЕ БРЗА!

Српски пастети!

Специјалитети у фришком пићу!

могу се добити једино у новој, врло лепо удешеној гостионици и пивници код

„Трансвала“

у Новом Саду, лебарска ул. бр. 23., преко пута од *„Централног Завода“*. И поред стране утакмице чаша *изврсног пива* точи се по 8 нов. У врсноћи и цени мом *сремском белом* и *црном вину* као и *бермету* нема равног у Новом Саду!

За зготовљење у свако доба фришких **ражњића, ћевапчића, ћулбастија** и редовно сваког петка **рибњи паприкаш** — нарочити је кувар.

Укусна јела, ладна и врућа, за чудо ниску цену.

Ради уверења, моли пошт. грађанство овде и на страни за посету

Иван Маринков,

247 12—24 *гостионичар код „Трансвала“.*

СТЕЧАЈ.

У будимпештанском *заводу Саве Текелије* има почетком школ. год. 1905.—1906. да се попуне три, евентуално и више питомачких места.

Натицатељи за ова питомачка места ваља да искажу: 1.) Крштеницом, да су Срби православне вере, и да су рођени у земљама круне Св. Стевана; 2.) Физикатском сведоџбом, да су потпуно здрави, и крављим богињама ревацинирани; 3.) Општинском сведоџбом потврђеном од солгабирова евентуално од котарског предстојника, да су и сами и родитељи им сиромашног стања. 4.) Да су са врло добрим успехом положили испит зрелости на којој великој гимназији или реалци, евентуално да су с истим успехом слушали универзитетске науке, и да су безприкорнога владања.

Питомац завода ужива у заводу стан, добија огрев, осветлење, послугу, лечење у мањој болести, и добија уз то и 600 круна годишње стипендије у 10 месечних оброка.

Избор важи тек онда, кад и заводски лечник потврди да је изабрани добро развијен и потпуно здрав.

Изабрани питомац дужан је, да продужи своје науке на универзитетима у Будимпешти.

Молбенице се подносе: *Патронату Будимпештанског завода Саве Текелије* а упућује се *Председнику Патроната* преосвештеном г. *Лукијану Богдановићу* у *Сент Андреји* (Szent Endre per Budapest.) до 18. (31.) јула 1905 г.

У *Будимпешти*, 1. јула 1905.

277. 3.—3. **ПАТРОНАТ**

будимпештанског завода Саве Текелије.

Földes's Margit-Créme

ЗА ДАМЕ НЕОПХОДНО НУЖНО!

НАЈБОЉЕ

!! СРЕДСТВО ЗА УЛЕПШАВАЊЕ !!

После неколико дана одстрањује сваке врсте пегâ, бубуљица, суједака и сваку нечистоћу на кожи. Углачава боре, чисти, освежава, подмлађује и даје белоће лицу.

Цена: малој тигли 1 К, великој 2 К.

Отмени артикли за тоалету:

Маргита-пудер (у 3 боје) 1.20 К. — **Маргита-сапун** 70 пот. — **Маргита-паста** за зубе 1 К. — **Маргита-водице** за лице 1 К.

Шаље поштом уз поузеће (per Nachnahme), или кад се новац унапред пошље, произвођач:

KELEMEN von FÖLDES, Apotheker, Arad.

Може се добити у свакој апотеци, дрогерији и парфимским радњама.

Главно стовариште: у новосадским апотекама: **Гавре Плавшића Јована Вујића** и **Карла Гросингера.** 300 2—5

Földes's Margit-Créme

ШТАМПАРИЈА

деоничарског друштва „Браника“ у Новом Саду

Грчко-школска улица бр. 11., у кући г. дра Мих. Полита

препоручује се п. н. публици како из места тако и са стране за израд сваковрсних штампарских послова, као: **деоница, диплома, позива на беседе и забаве, разних трговачких тисканица, дела, брошира, часописа, заручница, посетница, јеловника, посмртних објава** и т. д.

Нарочито се препоручујемо сл. новчаним заводима за израду

пословних књига

сваке врсте — које наша штампарија **много јефтиније** може да изради, а тако исто чисто и укусно као растриране књиге, — даље **биланција** и свих потребних тисканица.

Славним црквено-школским општинама препоручујемо се за израду домовних, крштених и посмртних протокола, годишњих прорачуна и т. д.

Наша новооснована штампарија снабдевена је са најбољим брзотисцима, најмодернијим орнаментима и украсима, стога смо у стању сваку поруџбину у духу данашње најмодерније технике извести.

Цена умерена, израда солидна и чиста.

По жељи наших пошт. поручиоца, израђујемо нарочито разне позивнице и остале поруџбе и са основом (Tondruck) прецизно и чисто.

С поштовањем

555 44—

Штампарија деоничарског друштва „Браника“.

Власник и издавалац: Деоничарско друштво „Браник“. **Штампарија деоничарског друштва „Браника“.**